

Lavanta üretimini ekonomik düzeyde etkileyecek önemli bir hastalık ve zararlısı yoktur.

Hasat, Kurutma ve Depolama

Lavanta bitkileri Haziran ayında tomurcuklanmaya başlar ve Temmuz ayında çiçeklenir. Çiçeklenme zamanı tür ve çeşide, iklim ve toprak koşullarına, rakım ve yöneye bağlı olarak değişir. Genel olarak lavender çeşitleri, lavandin çeşitlerine göre biraz daha erkencidir. Ekolojik koşullara göre lavander çeşitleri lavandin çeşitlerinden 3 hafta önce çiçeklenmeye başlamaktadır. Lavantada biçim zamanı uçucu yağ verimi ve kalitesi üzerinde çok etkilidir. Lavandin çeşidinde en yüksek uçucu yağ oranına çiçeklenme başında alınır. Lavantanın 15 cm'e kadar uzayan çiçek sapları biçildikten sonra kurutulmak üzere gölge bir yere serilir veya demetler haline getirilip asılır.

Lavandin çeşidinden ortalama 1.000-1.500 kg/da taze (saplı) ve 200-300 kg/da kuru (sapsız) 70 kg yaş üründen 1 kg yağ elde edilir. Tam verimde 1 dekardan 8-10 kg yağ alınır. Lavander çeşitlerinden 500-700 kg/da taze (saplı) ve 100-150 kg/da kuru (sapsız) çiçek verimi 70 kg yaş üründen 1 kg yağ elde edilir. Lavandin çeşidinde

Tam verimde 1 dekardan 8-10 kg yağ alınır. Lavander yağının Uluslararası piyasada birim fiyatı 50-60 euro Lavandinin ise 30 euro'dur.

Lavanta Distilasyonu

Üretim kapasitesine göre değişmekle birlikte 500 kg kapasiteli 3000 litre hacimli kazanlar kullanılabilir.

Bir defada 500 kg yaş ürün işleme süresi 2,5 saattir. Hasat zamanı yaklaşık 12-15 gün kadar sürdüğünden 1000 dekar alan için yaklaşık 18 kazan gerekir. Eğer bu araziyi yarı yarıya angustifolia ve intermedia dikildiğinde 1'er ay arayla hasada geleceğinden 8-9 kazanlık tesis yeterlidir.

www.samsun.bel.tr

Samsun'a değer

LAVANTA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Lavandula spp.

Samsun Büyükşehir Belediyesi
Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Çiftçi Eğitimi ve Yayım Serisi
Tıbbi Bitkiler Yetiştiriciliği / 3

Lavanta Yetiştiriciliği

Lavanta (*Lavandula* spp.), Lamiaceae familyasından çok değerli bir uçucu yağ bitkisidir.

Çoğu Akdeniz orijinli olan 39 kadar lavanta türü bulunmaktadır. Dünyada ticari değeri yüksek olan üç önemli lavanta türü vardır:

- Lavender (*L. angustifolia* = *L. officinalis*),
- Lavandin (*Lavandula x intermedia* = *L. hybrida*)
- Spike lavander (*Lavandula spica*)

Lavanta, yarı çalimsı formda çok yıllık bir bitkidir. Yaşlandıkça alttan üste doğru odunlaşmaya başlayan, ortalama 50 cm, en fazla 1.5 m'ye kadar boylanmış çok sayıda dalları vardır. Dallar üzerinde karşılıklı olarak 2-6 cm uzunlukta, çok kısa saplı, grimsi yeşil renkte yapraklar bulunur. Çiçekler, başak şeklindeki 10-25 cm uzunluğundaki sapların ucunda toplanmıştır. Her bir başakta ortalama 5 çiçek kümesi ve her kümede de 5-15 adet çiçek bulunur. Lavanta renkli ve çok hoş kokulu olan lavanta çiçekleri özellikle bal arıları için son derece cazicedir. Bitkinin çiçek ve çiçek saplarından elde edilen uçucu yağ, dünyada en fazla ticareti yapılan 15 uçucu yağdan birisidir. Lavanta yağının merkezi sinir sistemini uyarıcı etkisi

vardır; uyku verici, yatıştırıcı, sakinleştirici ve stres kovucudur. Lavanta yağının bu özellikleri içerdiği yüksek orandaki linalool'den kaynaklanır. Ayrıca lavanta yağının antimikrobiyal etkisi de güçlüdür. Bu nedenle aroma terapide lavanta yağının özel önemi vardır.

Ekolojik İstekleri

Lavanta, başta Akdeniz ve Balkan ülkeleri olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde yetiştirilir. Kireççe zengin, süzek ve pH'sı 5.8-8.3 olan kuru ve kalkerli topraklarda çok iyi gelişme gösterir. Aşırı nemli, taban suyu yüksek ve organik maddesi çok olan topraklarda daha az uçucu yağ üretir. Akdeniz orijinli olduğu için kurağa ve sıcağa oldukça dayanıklıdır.

Toprak İşleme ve Fide Dikimi

Lavantanın çoğaltılması tohumla ve klon olarak başlıca iki yolla gerçekleştirilir. Lavender çeşitlerinin çoğu fertildir ve bu nedenle tohumlarıyla çoğaltılabilirler. Ancak dormansi göstermesi nedeniyle çimlenme oranı düşüktür.

Lavender üretimindeki en önemli sorunlardan biri tohumla üretimdir. Çelikle veya doku kültürü ile çoğaltma yapılmalıdır. Fideler

araziye aktarılmadan önce derin sürüm yapılmalı, daha sonra diskaro-tırmık veya kazayağı ırmık kombinasyonu ile toprak yüzeyi düzeltilmelidir.

Köklendirilmiş lavanta çelikleri sıcak bölgelerde güz, ılıman iklim bölgelerinde erken ilkbahar aylarında tarlaya dikilir. Lavander çeşidi 170X30 cm lavandin 200X50 cm sıra arası ve sıra üzeri mesafelerde dikilir.

Gübreleme ve Bakım

Aynı lavanta plantasyonundan 15-25 yıl kadar faydalanılabilir. Genellikle ilk dört yıl tesis yılıdır ve çiçek verimi düşük olur. Yaşlanarak verimden düşmüş lavanta plantasyonları toprak seviyesinden budanarak gençleştirilebilir. Lavanta tarlasında dikimden sonra sulama, gübreleme, yabancı otlarla mücadele gibi bakım işlemleri yapılır. İlk tesis yılında 2-3 defa yabancı ot mücadelesi yapılır. Mücadelede sıra arası traktörle sıra üzeri elle temizlenir. Lavanta kurağa çok dayanıklı olduğu için ilk yıl dışında genelde sulanmaz. Ancak çok sıcak ve kurak geçen dönemlerde damlama borularla yapılan sulamalar çiçek verimini önemli ölçüde artırmaktadır. Lavanta tarlasına yılda 8-10 kg/da kadar azot, 3-5 kg/da kadar fosfor gübreleme yapılmalıdır.